



Πρόγραμμα του Επιστημονικού Συνεδρίου:  
**«Κοινωνική διαμαρτυρία, εξέγερση και επανάσταση  
στα προνεωτερικά Ιταλικά Κράτη (13<sup>ος</sup>-18<sup>ος</sup> αι.)»**

Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού  
Πανεπιστημίου Αθηνών, Σεμινάριο Ιταλικής Ιστορίας και  
Ιστοριογραφίας

**Δευτέρα 29 Νοεμβρίου 2021, 09:30**

Κεντρικό Αμφιθέατρο του Διδασκαλείου της Νέας Ελληνικής Γλώσσας,  
Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου

*Χαιρετισμοί*

**Δημήτριος Καραδήμας**, Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και  
Φοιτητικής Μέριμνας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών  
**Αχιλλέας Χαλδαιάκης**, Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και  
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

*Εισαγωγικές ομιλίες*

**Γεράσιμος Δ. Παγκράτης** (ΕΚΠΑ), *Εισαγωγή στη θεματική του συνεδρίου*  
**Αλίκη Βαξεβάνογλου** (Ακαδημία Αθηνών), *Οι αγροτικές εξεγέρσεις στα τέλη  
του Μεσαίωνα: νέες πηγές, προσεγγίσεις και ερμηνείες*

1<sup>η</sup> Συνεδρία (10:40-11:55)

Προεδρείο: Αλίκη Βαξεβάνογλου (Ακαδημία Αθηνών)

**Τα ιταλικά κράτη: αποτιμήσεις-προσλήψεις**

**Ελένη Τούντα** (ΑΠΘ), *Εννοιολογήσεις των εξεγέρσεων στην πολιτική σκέψη και  
την ιστορική γραφή του Leonardo Bruni*

**Ανδρονίκη Διαλέτη** (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας), *Νομιμοποιώντας την πολιτική  
ισχύ στα αναγεννησιακά ιταλικά κράτη: λόγοι, πρακτικές, αναπαραστάσεις*

**Χρήστος Δεσύλλας** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Συγκριτική και τυπολογική θεώρηση  
των κοινωνικών εξεγέρσεων στην Ιταλική χερσόνησο (1629-1630)*



Συζήτηση

Διάλειμμα (11:55-12:20)

2<sup>η</sup> Συνεδρία (12:20-14:10)

Προεδρείο: Κώστας Γαγανάκης (ΕΚΠΑ)

**Τα ιταλικά κράτη: μελέτες περίπτωσης - ύστερος Μεσαίωνας**

**Ηλίας Γιαρένης** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Πέφτει η νύχτα στο Παλέρμο: σκιές, φωνές και ερμηνευτικά σχήματα για μια βυζαντινή εμπλοκή στον Σικελικό Εσπερινό (1282)*

**Γιάννης Λουτσόπουλος** (ΕΚΠΑ), *Οι εξεγέρσεις στη Σιένα (1318): Μια νέα προσέγγιση*

**Θεοδόσης Νικολαΐδης** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Η εξέγερση των Ciottari στο 3ο βιβλίο των Φλωρεντινών Ιστοριών του Μακιαβέλλι*

**Ευθύμης Ντίκος** (ΕΚΠΑ), *Συνωμοσία των βαρόνων, Νάπολη 1485*

Συζήτηση

Διάλειμμα (14:10-15:00)

3<sup>η</sup> Συνεδρία (15:00-16:40)

Προεδρείο: Γιώργος Πλακωτός (Πανεπιστήμιου Αιγαίου)

**Τα ιταλικά κράτη: μελέτες περίπτωσης - Πρώιμοι Νεότεροι Χρόνοι**

**Σωτήρης Κουτμάνης** (ΕΚΠΑ), *Το «Ματωμένο Καρναβάλι του 1511 στο Ούντινε»*

**Δήμητρα Παπαγεωργίου** (ΕΚΠΑ), *Τα γεγονότα του 1585 στη Νάπολη: επανάσταση, εξέγερση ή κίνημα;*

**Κατερίνα Ρομανένκο** (ΕΚΠΑ), *Μεγάλη συζήτηση γύρω από μια μικρή εξέγερση στο Ουρμπίνο το 1572*

**Γεωργία Καλαρά** (ΕΚΠΑ), *Η εξέγερση του Μαζανιέλλο, Νάπολη 1647-48: Αντηχήσεις, προσλήψεις, ερμηνευτικές προσεγγίσεις*

Συζήτηση



## Τρίτη 30 Νοεμβρίου 2021

4<sup>η</sup> Συνεδρία (09:30-10:45)

Προεδρείο: Ρουμπίνη Δημοπούλου (ΕΚΠΑ)

**Συγκρίσεις: Το βενετικό «κράτος της θάλασσας»**

**Φώτης Μπαρούτσος** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Η εξέγερση του Αγίου Τίτου 1363-1366*

**Στάθης Μπίρταχας** (ΑΠΘ), *Το αντιβενετικό κίνημα του Ιακώβου Διασσωρινού στην Κύπρο (1562-63): κοινωνικοοικονομικά και ιδεολογικά συγκείμενα*

**Γεράσιμος Δ. Παγκράτης** (ΕΚΠΑ), *«Η κατά τον ΙΖ' αιώνα επανάστασις της ελληνικής φυλής»*. Η βενετική επιχείρηση για την κατάληψη του Μοριά και η πρόσληψή της από την ελληνική ιστοριογραφία

Συζήτηση

Διάλειμμα (10:45-11:15)

5<sup>η</sup> Συνεδρία (11:15-12:30)

Προεδρείο: Ανδρονίκη Διαλέτη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας)

**Συγκρίσεις: Δυτική Ευρώπη και Οθωμανική αυτοκρατορία**

**Γιώργος Πλακωτός** (Πανεπιστήμιο Αιγαίου), *Ανασύστασις του παρελθόντος, προνεωτερικός εξεγερτικός λόγος και ιστοριογραφική «αμηχανία»: από τον Girolamo Savonarola στον Gerrard Winstanley*

**Κώστας Γαγανάκης** (ΕΚΠΑ), *Ο πόλεμος των χωρικών στη Γερμανία ως ιστοριογραφικό πρόβλημα*

**Αντώνης Χατζηκυριάκου** (ΕΑΠ), *Οι προνεωτερικές εξεγέρσεις της οθωμανικής εποχής των επαναστάσεων*

Συζήτηση

6<sup>η</sup> Συνεδρία (12:30-14:10)



Προεδρείο: Γιώργος Πηλείδης

### Επανάσταση και Λογοτεχνία

**Μυρτώ Αυγέρου** (ΕΚΠΑ), «Ροβολατόροι και αφεντάδες»: η ανατομία μιας εξέγερσης στο ιστορικό μυθιστόρημα του Άγγελου Τερζάκη (*Η Πριγκηπέσσα Ιζαμπώ*, 1945)

**Mariangela Ielo**, *Aristotele, Machiavelli e la rivoluzione morale della politica italiana*

**Νίνα Παναγιωτοπούλου** (ΕΚΠΑ), *Masaniello: Ο «βασιλιάς των δέκα ημερών» και η πρόσληψή του στα αναγνώσματα του 19<sup>ου</sup> αι.*

**Άννα Θέμου** (ΕΚΠΑ), «Επαναστατικές» θεωρήσεις του L. A. Muratori στη σύγχρονη ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Συζήτηση

Διάλειμμα (14:10-15:00)

7<sup>η</sup> Συνεδρία (15:00-16:40)

Προεδρείο: Ιωάννης Τσόκας (ΕΚΠΑ)

### Επανάσταση και Τέχνες

**Ιωάννης Ακριτίδης – Μαρία Σγουρίδου** (ΕΚΠΑ), *Οι Σικελικοί Εσπερινοί στις απεικονιστικές Τέχνες*

**Στέλλα Φαρμάκη** (ΕΚΠΑ), *Το ηρωικό πορτρέτο του Μαζανιέλο και η ζωγραφική μάχης στην εποχή του Μπαρόκ*

**Διονύσης Αλεβίζος – Έλενα Ζαπρούδη** (ΕΚΠΑ), *I Promessi Sposi: η απόδοση της εξέγερσης του San Martino σε κινηματογραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές από το 1908 έως το 2004*

**Κώστας Καρδάμης** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), *Οι προνεωτερικές ιταλικές επαναστάσεις υπό το φως της “Filosofia della Musica” του Giuseppe Mazzini: Η περίπτωση της όπερας “La battaglia di Legnano”*

Συζήτηση

8<sup>η</sup> Συνεδρία (16:40-17:30)

Προεδρείο: Κατερίνα Φλώρου (ΕΚΠΑ)



## Επανάσταση και Γλώσσα

**Παναγιώτης Γ. Κριμπάς (ΔΠΘ)**, *Από τους ξεσηκωμούς στις... περιστροφές: στάσεις, επαναστάσεις, revolutiones*

**Αλεξάνδρα Ελένη Σουλάνη (ΕΚΠΑ)**, *“Con dolci parole furono da me acquietati/Tenerci sottoposti come schiavi”*. Ανάλυση συναισθήματος σε ιστορικές πηγές μέσω της Γλωσσολογίας Σωμάτων Κειμένων

**Συμπεράσματα συνεδρίου: Γιώργος Πλακωτός (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)**

## Κλείσιμο εργασιών

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** **Ανδρονίκη Διαλέτη**, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Τμήμα Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας - **Άννα Θέμου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας - **Θεοδόσης Νικολαΐδης**, Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου, Τμήμα Μετάφρασης-Διερμηνείας - **Στάθης Μπίρταχας**, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας - **Γεράσιμος Δ. Παγκράτης**, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας - **Γιώργος Πλακωτός**, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου, Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας - **Μαρία Σγουρίδου**, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας - **Ελένη Τούντα**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας ΑΠΘ - **Ιωάννης Τσόλκας**, Καθηγητής ΕΚΠΑ, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας Φιλολογίας

**ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:** **Γεράσιμος Δ. Παγκράτης (ΕΚΠΑ)**, **Δήμητρα Παπαγεωργίου (ΕΚΠΑ)**, **Κατερίνα Ρομανέκο (ΕΚΠΑ)**

Διαδικτυακή μετάδοση: <http://live.uoa.gr>